

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 481/2020-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom pre zmeškanie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 11 Cb 70/2004-1688 zo 7. apríla 2017, uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 13. júna 2017, uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 59/2019 z 26. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom pre zmeškanie Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 Cb 70/2004-1688 zo 7. apríla 2017, uznesením okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 13. júna 2017, uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 59/2019 z 26. septembra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že v obchodnoprávnej veci občianskeho združenia [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), ktorou sa proti sťažovateľke (žalovanej) domáhala zaplata sumy 213 156,14 € s príslušenstvom, okresný súd rozsudkom pre zmeškanie podľa § 274 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) č. k. 11 Cb 70/2004-1688 zo 7. apríla 2017 rozhodol tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 213 156,14 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 12 % ročne zo sumy 8 035,52 € od 3. januára 2006 do zaplata, vo výške 8 % ročne zo sumy 42 856,14 € od 3. januára 2006 do zaplata, vo výške 6 % ročne zo sumy 56 253,57 € od 3. januára 2006 do zaplata, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 106 010,92 € od 1. januára 2007 do zaplata, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2.1 Čo sa týka skutkového stavu, okresný súd poukázal okrem iného na to, že podľa § 17 ods. 1 písm. c) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení účinnom v čase podania žaloby

prevádzkovateľ retransmisie je povinný uzatvoriť zmluvy s organizáciami kolektívnej správy práv spravujúcimi práva k predmetom ochrany, ktoré prevádzkovateľ retransmisie používa. Podľa kapitoly III. čl. 8 ods. 1 smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 93/83/EHS členské štáty zabezpečia, aby v prípade, keď programy z iných členských štátov sú na ich území ďalej šírené po kábli, bolo dodržané platné autorské právo a príbuzné práva, a aby sa takáto retransmisia uskutočňovala na základe individuálnych alebo kolektívnych zmluvných dohôd medzi vlastníkmi autorských práv, držiteľmi príbuzných práv a prevádzkovateľmi káblových rozvodov. Podľa § 365 ods. 1 Obchodného zákonníka dlžník je v omeškaní, ak nesplní riadne a včas svoj záväzok, a to až do doby poskytnutia riadneho plnenia alebo do doby, keď záväzok zanikne iným spôsobom.

2.2 Okresný súd dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené zákonné predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa 274 CSP, keďže na pojednávanie konané 7. apríla 2017 o 9.00 h sa sťažovateľka ani jej právny zástupca, ktorý mal predvolanie s poučením riadne a včas doručené 1. februára 2017, nedostavili, svoju neúčast' na tomto pojednávaní neospravedlnili ani nepožiadali o jeho odročenie z vážnych dôvodov. Žalobkyňa na pojednávaní vzhľadom na neprítomnosť sťažovateľky a jej právneho zástupcu navrhla, aby okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie podľa § 274 CSP. Podaním doručeným okresnému súdu mailom 7. apríla 2017 o 10.52 h, t. j. po vyhlásení rozsudku pre zmeškanie, právny zástupca sťažovateľky požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní z dôvodu poruchy na automobile na ceste zo svojho bydliska [REDAKOVANÉ] na pojednávanie. V tejto súvislosti okresný súd uviedol, že cesta automobilom z mesta [REDAKOVANÉ] do Bratislavy trvá minimálne jeden a pol hodiny, preto je predpoklad, že právny zástupca sťažovateľky vyrazil na pojednávanie s dostatočným časovým predstihom. Mail s ospravedlnením bol odoslaný z mobilného telefónu právneho zástupcu sťažovateľky, ktorý, keďže disponuje mobilným internetom, tak mohol urobiť ihneď po zistení poruchy, pred začatím pojednávania. V takom prípade by sa s touto skutočnosťou okresný súd na pojednávaní vysporiadal. Keďže uvedené ospravedlnenie bolo okresnému súdu doručené až jeden a pol hodiny po skončení pojednávania, okresný súd naň prihliadnuť nemohol.

3. Podaním doručeným okresnému súdu 24. apríla 2017 sťažovateľka navrhla, aby rozsudok pre zmeškanie zrušil z dôvodu, že na jeho vydanie neboli kumulatívne splnené zákonné predpoklady podľa § 274 CSP. V tejto súvislosti namietla jednak to, že právny zástupca sťažovateľky nebol na pojednávanie konané 7. apríla 2017 predvolaný riadne a včas, keďže predvolanie bolo bez zavinenia sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu z nedbanlivosti pracovníka pošty doručené [REDACTED] – pracovníčke podateľne Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“), ktorá nebola advokátom písomne splnomocnená ani poverená na prijímanie poštových zásielok doručovaných do vlastných rúk a ktorá nebola a ani nie je v pracovnom ani obdobnom pracovnom pomere k právnemu zástupcovi sťažovateľky. Právny zástupca sťažovateľky sa tak o termíne pojednávania dozvedel len deň pred jeho konaním. Druhý argument sťažovateľky spočíval v tom, že jej právny zástupca sa snažil z pojednávania konaného 7. apríla 2017 o 9.00 h ospravedlniť telefonicky, avšak spojovateľka okresného súdu ho odmietla prepojiť do kancelárie sudcu, resp. do spisovej kancelárie, pričom ho upozornila na možnosť oznámiť túto skutočnosť okresnému súdu mailom. Týmto konaním spojovateľky okresného súdu malo byť právnemu zástupcovi sťažovateľky znemožnené včas sa ospravedlniť z pojednávania a túto neúčast' následne ospravedlnil podaním zaslaným okresnému súdu poštou.

4. Okresný súd uznesením č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 23. júna 2017 návrh sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol s tým, že argumenty sťažovateľky nie sú v zmysle § 277 ods. 2 CSP dôvodmi na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ale na prípadné odvolanie proti takémuto rozsudku, o ktorom by následne rozhodoval odvolací súd. Sťažovateľka vo svojom návrhu neuviedla ospravedlniteľné dôvody, na základe ktorých jej právny zástupca zmeškal pojednávanie vo veci konané 7. apríla 2017. Napriek uvedenému nedostatku okresný súd konštatoval, že doručenie predvolania na pojednávanie právneho zástupcovi sťažovateľky mal okresný súd vykázané doručenkou riadne a včas 3. februára 2017. Pojednávanie bolo ukončené o 9.25 h. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľky disponoval mobilným internetom, okresný súd jeho mailové podanie zo 7. apríla 2017 o 10.52 h nepovažoval za riadne a včas odoslané ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní so začiatkom o 9.00 h. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že uvedené mailové podanie bolo 18. apríla 2017

doplnené o doklad, ktorým právny zástupca sťažovateľky preukázal odtiahnutie pokazeného motorového vozidla z trasy [REDACTED], pretože porucha vozidla logicky musela nastať v takom časovom predstihu pred začatím pojednávania, ktorý právnemu zástupcovi sťažovateľky umožňoval ospravedlnenie sa z pojednávania pred jeho začiatkom.

5. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 23. júna 2017 podala sťažovateľka odvolanie.

6. Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 uznesenie okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 23. júna 2017 potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, pričom zdôraznil, že žalovaný nebol riadne a včas ospravedlnený, keďže na každom súde spojovateľka môže účastníkom a ich právnym zástupcom prepojiť spisovú kanceláriu, najmä keď ide o prípad urgentného ospravedlnenia z neúčasti na pojednávani, ktoré sa má už začať alebo beží. Ak to bolo predchádzajúcemu právnemu zástupcovi odmietnuté, mal si žiadať kanceláriu predsedu, ktorému sa mohol sťažovať, alebo požiadať o sprostredkovanie ospravedlnenia. A ak by bol vycestoval na pojednávanie v predstihu, po vzniknutej poruche by bol zaslal ospravedlnenie mailom včas, a nie až takmer dve hodiny po jeho začiatku. K správnosti doručenia predvolania je potrebné dodať len toľko, že nebolo možné na túto námietku prihliadať, keďže predvolanie na pojednávanie bolo právnemu zástupcovi žalovaného zaslané na takú adresu, akú súdu uviedol. Ako skúsený advokát ak neudelil splnomocnenie pracovníčke podateľne Slovenskej advokátskej komory, mal predvídať, že pri doručovaní súdnych zásielok môže dôjsť k omylu.

7. Proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. e) a f) CSP.

8. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obdo 59/2019 z 26. septembra 2019 uznesenie krajského súdu č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec mu podľa § 450 CSP vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že rozhodovania o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 23. júna 2017 sa

ako člen senátu odvolacieho súdu zúčastnil [REDACTED], ktorý bol vylúčený z prejednávania predmetného sporu na odvolacom súde podľa § 49 ods. 2 CSP, keďže bol zákonným sudcom vo veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. 11 Cb 70/2004 odo dňa začatia konania, t. j. od 17. júna 2004 až do 31. mája 2011, pričom vo veci aj meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 11 Cb/70/2004-774 z 10. júna 2008, čím zaťažil konanie na odvolacom súde vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. e) CSP.

8.1 Najvyšší súd sťažovateľkou tvrdenú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, keďže za takúto vadu nemožno podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu formovanej od roku 1992 považovať nevykonanie stranou navrhnutých dôkazov. Najvyšší súd zároveň poznamenal, že žiadosť o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní predstavuje v súlade s § 123 ods. 1 CSP podanie (t. j. úkon strany sporu určený súdu), ktorý možno urobiť výlučne vo forme predpokladanej v ustanovení § 125 ods. 1 CSP, nie však telefonicky, ako sa to mylne (a účelovo) snaží prezentovať sťažovateľka. S telefonickým ospravedlnením neúčasti na pojednávaní totiž vzhľadom na jednoznačné a nepochybné znenie už uvedených ustanovení nemožno spájať žiadne právne následky.

9. S uvedenými závermi všeobecných súdov sťažovateľka nesúhlasí a v ústavnej sťažnosti im vytýka, že nesprávne právne posúdili jej právnu vec a na základe toho vydali protizákonné rozhodnutia, ktoré nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť. Sťažovateľka nemá proti rozhodnutiu, ktorým prišlo k porušeniu jej základných práv a slobôd už žiadne opravné prostriedky.

9.1 Sťažovateľka považuje rozsudok pre zmeškanie okresného súdu za zmätočný a nepreskúmateľný, odôvodnený skutočnosťami a dôkazmi, ktoré nastali až po jeho vyhlásení. Zastáva názor, že žalobkyňa koná iba ako splnomocnenec tretích osôb, pričom v čase podania žaloby nemala absolútne žiadne hmotno-právne oprávnenie ani procesné oprávnenie na zastupovanie takýchto osôb pred okresným súdom, ktorý celé roky konal a rozhodoval bez toho, aby bola splnená základná a neodstrániteľná procesná podmienka, a to plnomocenstvo na zastupovanie vlastníka nárokov uplatňovaných v danom konaní. Vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu, ktorým zamietol návrh sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, sťažovateľka opakovane namieta, že jej právny zástupca nebol na pojednávanie konané 7. apríla 2017 predvolaný riadne a včas, keďže predvolanie

na uvedené pojednávanie bolo z nedbanlivosti pracovníka pošty doručené inej osobe – pracovníčke podateľne SAK, čo preukazuje čestné vyhlásenie tejto osoby, ktoré v priebehu konania predložila, avšak tento dôkaz nebol vykonaný. Sťažovateľka opakovane namieta aj to, že jej právnomu zástupcovi bolo znemožnené riadne a včas ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní a dosiahnuť jeho odročenie, keď jeho telefonický hovor spojovateľka okresného súdu odmietla prepojiť do kancelárie sudcu, resp. do spisovej kancelárie, pričom ho informovala o možnosti zaslať ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní na mailovú adresu okresného súdu. Ani výsluch spojovateľky okresného súdu ako dôkaz nebol vykonaný.

9.2 Sťažovateľka, tvrdiac, že v predmetnom spore sa úspešne bránila 13 rokov, pričom bola presvedčená o svojom úspechu v konaní, ďalej namieta, že krajský súd konal protiústavne. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrh sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, spočívajúce v tom, že skúsený advokát mal predvídať, že pri doručovaní súdnych zásielok môže dôjsť k omylu, sťažovateľka považuje za svojvoľné, vymyslené, nemajúce oporu v žiadnom právnom predpise, čo vzbudzuje dôvodné pochybnosti o nezaujatosti krajského súdu. Ani krajský súd nevykonala žiaden dôkaz navrhnutý sťažovateľkou na jej obranu.

9.3 Sťažovateľka vyjadruje presvedčenie, že aj uznesenie najvyššieho súdu, ktorým zrušil uznesenie krajského súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrh sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, je protiústavné a že jeho účelom nie je zrušiť rozsudok pre zmeškanie okresného súdu, ale iba zakryť pochybenia kolegov – sudcov krajského súdu a okresného súdu, vo vzťahu k čomu podala aj podnet na ich disciplinárne stíhanie Súdnou radou Slovenskej republiky. Sťažovateľka, opakujúc argumenty, ktoré vzniesla proti uvedeným rozhodnutiam súdov nižších inštancií, uvedené uznesenie najvyššieho súdu, v ktorom konštatoval, že „*ospravedlniť sa z pojednávania je možné iba písomne*“, považuje za svojvoľné a účelové, nemajúce oporu v zákone ani v súdnej praxi, dokonca za „*mimoriadne nebezpečné*“ s ohľadom na povinnosť súdov nižších inštancií zohľadňovať judikatúru najvyššieho súdu.

9.4 Vzhľadom na uvedené sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezhom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

napadnutým rozsudkom pre zmeškanie okresného súdu, napadnutým uznesením okresného súdu, napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby ich všetky zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

9.5 Sťažovateľka zároveň navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred

všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Úlohou ústavného súdu rovnako nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

13. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom pre zmeškanie okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1688 zo 7. apríla 2017 (body 2 až 2.2), uznesením okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 13. júna 2017 (bod 4), uznesením krajského súdu č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 (bod 6) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 59/2019 z 26. septembra 2019 (bod 8) spočívajúca v tom, že všeobecné súdy nesprávne právne posúdili jej právnu vec a na základe toho vydali protizákonné rozhodnutia, ktoré nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť (bod 9).

III.1 K námietke porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom pre zmeškanie okresného súdu

19. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

20. Podľa § 356 písm. b) CSP odvolanie nie je prípustné proti rozsudku pre zmeškanie okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia.

21. Ústavný súd si na účel overenia tvrdenia sťažovateľky, že „nemá proti rozhodnutiu, ktorým prišlo k porušeniu jej základných práv a slobôd už žiadne opravné prostriedky“ vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 11 Cb 70/2004, z ktorého zistil, že:

21.1 Dňa 14. júla 2015 bolo okresnému súdu spolu s doplnením odvolania proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1543 z 10. júla 2014 doručené splnomocnenie sťažovateľky na jej zastupovanie v právnej veci o zaplatenie sumy 231 156,14 € s príslušenstvom prejednávanej okresným súdom pod sp. zn. 11 Cb 70/2004 a krajským súdom pod sp. zn. 3 Cob 274/2014 advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (č. l. 1578 – 1584).

21.2 Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 274/2014-1594 z 22. júna 2016 rozsudok okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1543 z 10. júla 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; uvedené uznesenie krajského súdu bolo doručované na adresu právneho zástupcu sťažovateľky uvedenú v splnomocnení.

21.3 Predvolanie okresného súdu z 24. januára 2017 na pojednávanie, ktoré sa malo konať 7. apríla 2017 o 9.00 h, bolo doručované na adresu právneho zástupcu sťažovateľky uvedenú v zozname advokátov SAK – Kolárska 4, Bratislava (č. l. 1600), na ktorej má svoje sídlo SAK. Predvolanie obsahovalo poučenie o možnosti okresného súdu rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškanie podľa § 274 a § 278 CSP. Prevzatie uvedenej

písomnosti na adrese Kolárska 4, Bratislava, potvrdil svojim nečitateľným podpisom splnomocnenec 1. februára 2017; poštová doručka sa okresnému súdu vrátila 7. februára 2017.

21.4 Dňa 7. apríla 2017 o 9.00 h sa na okresnom súde konalo pojednávanie, ktorého sa sťažovateľka ani jej právny zástupca nezúčastnili, pričom napriek riadnemu vykázaniu doručenia predvolania svoju neprítomnosť vážnymi dôvodmi neospravedlnili. Na základe návrhu právnej zástupkyne žalobkyne okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, ktorý bol vyhlásený, odôvodnený a bolo dané poučenie o opravnom prostriedku. Pojednávanie bolo ukončené a zápisnica podpísaná o 9.25 h (č. l. 1607 – 1609).

21.5 Na č. l. 1610 sa nachádza mailová správa odoslaná z adresy [REDAKOVANÉ] 7. apríla 2017 o 10.52 h, ktorej obsahom je ospravedlnenie z pojednávania „*k c. k. 11 Cb 70/2994... z dôvodu poruchy na automobile na ceste zo svojho bydliska [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na pojednaanie konane dnesneho dna vo vyssie uvedenej veci*“ s tým, že ho píše „*priamo z miesta poruchy zo svojho mobilneho telefonu*“, pričom sa pokúšal „*o telefonické oznámenie, ale nebolo umožnené prepojenie na sudcu ani na spisovú kancelariu. Vo veci samej zasle okamzite písomne vyjadrenie*“.

21.6 Na č. l. 1611 sa nachádza mailová správa odoslaná z adresy [REDAKOVANÉ] 8. apríla 2017 o 11.15 h, v ktorej uvádza, že z dôvodu omylu pri zadaní čísla konania v pôvodnej správe zasiela mailové ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaní, ktoré zaslal 7. apríla 2017 v čase pojednávania, pričom spisovú značku konania opravuje na sp. zn. 11 Cb 70/2004. V päte mailovej správy bol automaticky nastavený ako odosielateľ „*[REDAKOVANÉ], advokát Slovenská advokátska komora Kolárska 4 813 42 Bratislava*“. K mailovej správe bolo pripojených 5 príloh.

21.7 Dňa 10. apríla 2017 bolo okresnému súdu poštou doručené ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu sťažovateľky na pojednávaní z dôvodu poruchy na automobile (č. l. 1625).

21.8 Dňa 18. apríla 2017 boli okresnému súdu doručené doklady preukazujúce poruchu na automobile (č. l. 1638 – 1643).

21.9 Na č. l. 1644 sa nachádza mailová správa odoslaná z adresy [REDAKOVANÉ] 20. apríla 2017 o 9.11 h, v ktorej žiada o zaslanie zápisnice z pojednávania. V päte mailovej

správy bol automaticky nastavený ako odosielateľ „[REDAKOVANÉ]“, *advokát Slovenská advokátska komora Kolárska 4 813 42 Bratislava*“.

21.9 Dňa 21. apríla 2017 okresný súd zaslal zápisnicu z pojednávania právneho zástupcovi sťažovateľky (č. l. 1647).

21.10 Dňa 24. apríla 2017 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, v ktorom uvádza, že ju zastupuje „[REDAKOVANÉ]“, *advokát, so sídlom Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava*“(č. l. 1649 – 1653).

21.11 Dňa 26. apríla 2017 bolo okresnému súdu doručené doplnenie návrhu sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie (č. l. 1655 – 1657).

21.12 Dňa 4. mája 2017 sťažovateľka doručila okresnému súdu odvolanie plnomocenstva [REDAKOVANÉ] vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 Cb 70/2004 a žiadosť o doručovanie súdnych písomností advokátovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (č. l. 1686 – 1687).

21.13 Na č. l. 1688 – 1693 sa nachádza rozsudok pre zmeškanie okresného súdu, ktorý podľa poštovej doručky prevzal právny zástupca sťažovateľky [REDAKOVANÉ] 15. mája 2017; v rovnaký deň ho prevzala aj právna zástupkyňa žalobkyne.

21.14 Dňa 30. mája 2017 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky, zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], podľa § 356 písm. b) CSP proti rozsudku pre zmeškanie okresného súdu, v ktorom vzniesla obsahovo totožné námietky ako v ústavnej sťažnosti a tie sa týkali nedoručenia predvolania na pojednávanie konané 7. apríla 2017 právneho zástupcovi sťažovateľky riadne a včas, poruchy na motorovom vozidle ako objektívnej okolnosti, ktorá právneho zástupcovi sťažovateľky znemožnila zúčastniť sa pojednávania a v súvislosti s ktorou bolo právneho zástupcovi sťažovateľky spojovateľkou okresného súdu znemožnené telefonicky ospravedlniť svoju neúčasť na pojednávaní, ako aj nedostatku procesného plnomocenstva žalobkyne na uplatňovanie práv tretích osôb v predmetnom konaní (č. l. 1696 – 1700). O podanom odvolaní dosiaľ nebolo zo strany krajského súdu rozhodnuté, a teda napadnutý rozsudok pre zmeškanie okresného súdu nenadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť.

22. Ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

23. Pokiaľ ústavný súd v minulosti zo zásady preskúmania právoplatne skončených vecí vybočil, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však bola skutočnosť, že v konkrétnom prípade muselo ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, a zároveň námietka ich porušenia sa musela vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09). Rovnako mohlo ísť o prípad, ak procesným rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu ústavnoprocených práv účastníkov konania (III. ÚS 46/2013).

24. Daný prípad je po skutkovej a právnej stránke odlišný.

25. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že na preskúmanie napadnutého rozsudku pre zmeškanie okresného súdu je príslušný krajský súd ako súd odvolací, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

26. Ústavný súd zároveň upriamuje pozornosť sťažovateľky na to, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“): „V zásade smie byť sťažnosť odmietnutá ako neprijateľná podľa čl. 35 ods. 3 dohovoru, pokiaľ bola vedome založená na nepravdivých faktoch, a rovnako ak používa útočný, resp. hrubo urážlivý jazyk (Řehák v. Česká republika, No. 67208/01, rozhodnutie z 18. mája 2004, III. ÚS 52/06).“

27. V tejto súvislosti ústavný súd hodnotí tvrdenie sťažovateľky, že „nemá proti rozhodnutiu, ktorým prišlo k porušeniu jej základných práv a slobôd už žiadne opravné prostriedky“, ako nepravdivé.

III.2 K námietke porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

28. Podľa § 277 ods. 2 CSP ak žalovaný z ospravedliteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalovaného tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

29. Podľa § 277 ods. 3 CSP návrh podľa odsekov 1 a 2 môže žalovaný podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalovaného v rozsudku pre zmeškanie súd poučí.

30. Aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 11 Cb 70/2004-1703 z 13. júna 2017, ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie, keďže na základe uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 59/2019 z 26. septembra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. novembra 2019, bude o odvolaní proti tomuto uzneseniu okresného súdu opätovne rozhodovať krajský súd, ktorého uznesenie č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.3 K námietke porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

31. Ako bolo uvedené, uznesenie krajského súdu č. k. 3 Cob 206/2017-1728 z 31. januára 2018 najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obdo 59/2019 z 26. septembra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. novembra 2019, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

32. Z konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom opravného prostriedku dostupného fyzickej alebo právnickej osobe a že ju neposkytuje žiaden iný orgán Slovenskej republiky (I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99).

33. V danom prípade dovolanie sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu predstavovalo účinný prostriedok ochrany jej základných práv a slobôd, čo bráni jeho duplicitnému prieskumu ústavným súdom.

34. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou

ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018).

35. Bez toho, aby ústavný súd prejedikoval výsledok odvolacieho konania, konštatuje, že už vo svojom uznesení sp. zn. I. ÚS 233/2019 zo 4. júna 2019 odkázal na odbornú právnickú literatúru, podľa ktorej: «Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní... Skutkovým základom kontumačného rozsudku je žalobcom tvrdený skutkový stav – kontumačne sa vyhovie žalobcom tvrdenému nároku. Zákon výslovne nezdôrazňuje, či sa môže takto postupovať aj vtedy, ak žaloba trpí takými vadami, ktoré odôvodňujú ustálieť, že tvrdenia žalobcu nie sú dostatočne presvedčivé, alebo sú dokonca rozporné – skratka že za „normálnych okolností“ by mal žalobca v procese dokazovania problém spor procesne ustáť (vyhrať). Všetky tieto situácie pokrýva výraz „súd môže“ v hypotéze komentovaného ustanovenia; súd má teda možnosť zvážiť, či kontumačný rozsudok v tejto fáze (bez návrhu žalobcu a bez nariadenia pojednávania) vydá alebo bude v konaní pokračovať. Vo fáze pojednávania, ak žalobca za splnenia prezumovaných podmienok (§ 274) vydanie kontumačného rozsudku navrhne, súd možnosť takejto úvahy nemá a je povinný nasledovať prejav dispozičného princípu a žalobe kontumačným rozsudkom vyhovieť... Vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa tohto ustanovenia Civilného sporového poriadku tak pojmovo predpokladá, že postup podľa § 167 CSP bol dodržaný a žalovaný si tam uvedené povinnosti splnil – inak by súd kontumačným rozsudkom spravidla rozhodol už v tejto fáze konania (porovnaj komentár k § 273 CSP). Výnimočne však je možné aj to, že súd napriek nesplneniu povinností žalovaného podľa § 167 nevydá kontumačný rozsudok už vo fáze doručovania žaloby a nariadi pojednávanie. V takom prípade je však na procesnej ostražitosti žalobcu, aby navrhol vydanie kontumačného rozsudku – bez procesnej iniciatívy žalobcu nemožno k vydaniu tohto rozsudku prikročiť. Súd nie je oprávnený žalobcu o tejto možnosti poučiť, lebo by tým neprimerane znevýhodnil jednu sporovú stranu (žalovaného), suplovaním aktivity druhej sporovej strany a porušil by tým princíp rovnosti zbraní (k tomu porovnaj článok 6 a 9 CSP)... Vážnosť okolností ktorými žalovaný ospravedlňuje svoju neprítomnosť na pojednávaní musí posúdiť súd. Sú to okolnosti takej intenzity a závažnosti,

ktoré znemožňujú žalovanému účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov (choroba, úraz, úmrtie v rodine). Vážnosť okolností je však vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu... Ak súd za splnenia podmienok § 273, resp. § 274 CSP prikróčí k vydaniu kontumačného rozsudku, ide o skrátený typ rozhodnutia. Preto súd v odôvodnení rozsudku pre zmeškanie uvedie iba predmet konania... a právny dôvod vydania rozsudku – teda ustanovenie zákona, podľa ktorého rozhodol.» Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1001 až 1004.). Ako *obiter dictum* ústavný súd uviedol, že formalistický výklad ustanovenia § 274 CSP, a to, že súd vždy za kumulatívneho splnenia v tomto ustanovení zakotvených zákonných podmienok rozsudkom pre zmeškanie „žalobe vyhovie“, nie je žiaduci, najmä, ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní, na ktoré sa žalovaný riadne dostavil, nebol v konaní nečinný a súd na návrh obidvoch strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti ustanovenia § 274 CSP by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, v neposlednom rade v tom, že pri takomto formalistickom postupe by bolo odopreté strane sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok (odvolanie vo veci samej).

36. Vzhľadom na to, že pojem „ospravedlniteľný dôvod“ v zmysle § 277 ods. 2 CSP nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách konkrétneho prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní (m. m. II. ÚS 369/2018).

37. Najvyšší súd napr. v uznesení sp. zn. 5 Obdo 26/2019 z 29. januára 2020, sp. zn. 5 Obdo 26/2019 uviedol, že „*Ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 277 ods. 2 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalovaného nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčasť vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedlňujúci zmeškanie konania.*

Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalovanému bola známa resp. jeho právnej zástupkyňi (nutnosť využiť lekársku pomoc nastala v značnom čase/predstihu pred nariadeným pojednávaním), ktorá mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčasť na pojednávaní včas ospravedlnil.“.

38. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 5 Cdo 168/2010 z 12. októbra 2010 konštatoval, že „Súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd preto predovšetkým z hľadiska preukázania skutočností, z ktorej účastník vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. Pokiaľ uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčasť na pojednávaní ospravedlniť, t. j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne, dôležité a ospravedlniteľné z hľadiska objektívneho, tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená).“.

39. Námietky sťažovateľky, ktoré vzniesla v ústavnej sťažnosti a ktoré sa týkajú nedostatku procesného plnomocenstva žalobkyne na uplatňovanie práv tretích osôb v konaní o zaplatenie sumy 213 156,14 € s príslušenstvom, nedoručenia predvolania na pojednávanie konané 7. apríla 2017 právnomu zástupcovi sťažovateľky riadne a včas, poruchy na motorovom vozidle ako objektívnej okolnosti, ktorá právnomu zástupcovi sťažovateľky znemožnila zúčastniť sa pojednávania a v súvislosti s ktorou bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky spojovateľkou okresného súdu znemožnené telefonicky ospravedlniť svoju neúčasť na pojednávaní, budú predmetom posudzovania krajského súdu jednak v odvolacom konaní proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu

sťažovateľky na zrušenie rozsudku okresného súdu pre zmeškanie, ako aj v odvolacom konaní proti rozsudku pre zmeškanie okresného súdu.

40. Najmä v odvolacom konaní proti rozsudku pre zmeškanie okresného súdu, krajskému súdu nič nebráni, aby sa vo vzťahu k splneniu, resp. nesplneniu podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie okresného súdu, zaoberal (okrem iných aj) otázkou doručovania súdnych písomností advokátovi do sídla SAK, ktorá je „nezávislou samosprávnou stavovskou organizáciou, združujúcou viac ako 5 600 advokátov a 2 500 advokátskych koncipientov“, so zreteľom na skutočnosť, že podľa poštových podmienok obchodnej spoločnosti Slovenská pošta a. s., Partizánska cesta 9, Banská Bystrica, upravujúcich nesprávne dodanie zásielky: *„Každý, komu bola nesprávne dodaná zásielka alebo vyplatená suma (nie je jej adresátom ani odosielateľom), ju bezodkladne vráti SP. Na základe požiadavky ju SP prevezme na odovzdávacom mieste. Ak prijímateľ zásielku omylom otvoril, túto skutočnosť poznamená na jej zadnej strane a poznámku doplní svojim podpisom. Ak prijímateľ odmietne na zásielke potvrdiť skutočnosť jej otvorenia, urobí tak zamestnanec pošty. Údaj potvrdí aj odtlačkom dennej pečiatky. SP potvrdí prijímateľovi vrátenie zásielky a vráti mu sumu uhradenú pri dodaní.“*

41. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti, ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ako zjavne neopodstatnenú.

III.4 K námietke porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

42. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže na súde domáhať ochrany svojich práv. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy

o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

43. Právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa (I. ÚS 18/2020).

44. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo sporovej strany na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

45. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamená to, aby na každý argument strany konania dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESĽP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom

na okolnosti daného prípadu. Rozsah, na ktorý sa povinnosť súdov odôvodniť svoje rozhodnutia vzťahuje, môže byť podľa povahy rozhodnutia rôzny. Medziiným, je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdy, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch v súvislosti s právnou úpravou, zvyklosťami, právnymi názormi a vynášaním a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESĽP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91).

46. Európsky súd pre ľudské práva vo veci Giuran proti Rumunsku (sťažnosť č. 24360/04, ods. 28 – 32, ECHR 2011) konštatoval, že „Právo na spravodlivé konanie pred súdom zaručené článkom 6 ods. 1 dohovoru musí byť interpretované vo svetle Preambuly k dohovoru, ktorej relevantná časť vyhlasuje, že vláda práva je časťou spoločného dedičstva zmluvných štátov. Jedným zo základných prvkov vlády práva je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby v prípade, keď súdy rozhodnú vo veci s konečnou platnosťou, ich rozhodnutie nebolo viac spochybňované. Samotná možnosť existencie dvoch názorov na vec nie je dôvodom pre opätovné preskúmanie veci. Odklon od tohto princípu je odôvodnený iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť právoplatné a záväzné súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná na účely nápravy základných väd. Táto právomoc musí byť vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému.“.

47. Podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší. Dovolací súd zruší aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu.

48. Podľa § 450 CSP ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí.

49. Preskúmaním napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v danom prípade postupoval v medziach svojej právomoci, dovolanie sťažovateľky riadne meritórne preskúmal, pričom dospel k právnenému záveru o dôvodnosti podaného dovolania a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 449 a nasl. výslovne umožňuje. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, resp. vychádzajúc z okolností danej veci za svojvoľne narušajúce princíp právnej istoty, ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu ani ktorá by bola v rozpore s judikatúrou ESLP.

50. Ústavný súd obavu sťažovateľky, že účelom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je zrušiť rozsudok pre zmeškanie okresného súdu, ale iba zakryť pochybenia kolegov – sudcov krajského súdu a okresného súdu, nepovažuje za spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. To platí aj pre tvrdenie sťažovateľky o „*mimoriadne nebezpečnom*“ názore najvyššieho súdu, ktorý v odôvodnení napadnutého uznesenia ako *obiter dictum* uviedol, že s telefonickým ospravedlnením neúčasti na pojednávaní vzhľadom na jednoznačné a nepochybné znenie § 123 ods. 1 a § 125 ods. 1 CSP nemožno spájať žiadne právne následky.

51. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru ústavného súdu o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

52. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľky len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľku, ktorý bol týmto uznesením spôsobený, pričom by sa negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016), čo však nie je prípad sťažovateľky.

53. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

54. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu